

Gepubliceerd op: 28-10-1994 (in print verschenen in week 43 1994)

Citeer dit artikel als:

Ned Tijdschr Geneeskd. 1994;138:2159

Ingezonden

[Een onderzoek naar dysfunctioneren van specialisten](#)

Naar aanleiding van een redactioneel commentaar in *Medisch Contact* van de hand van Spreeuwenberg,¹ herlas ik het artikel van de collegae Lens en Van der Wal ([1994;1127-31](#)). Graag leg ik auteurs enkele vragen voor.

Het dysfunctioneren werd volgens Lens en Van der Wal vooral door artsen en verpleegkundigen gemeld, naar ik aanneem aan de directie van het betreffende ziekenhuis. Niet blijkt welke aard van dysfunctioneren werd gemeld door welke beroepsgroep.

In de tabel bij hun artikel wordt de aard van het dysfunctioneren aangegeven, en wordt de ernst van het dysfunctioneren gewogen door de respondenten. De respondenten zijn in dit geval de ondervraagden: de ziekenhuisdirecties (ook de stafbestuurders?). Merkwaardig blijft dus dat de symptomen gemeld door de artsen gewogen worden door derden, of ging het om het oordeel van meldende artsen en verpleegkundigen?

Voordat een gespreksronde werd gehouden werd aan de directies een vragenlijst toegestuurd met het verzoek die voor de gespreksronde ingevuld te retourneren. Het doel was om het gesprek te vergemakkelijken. Uit het artikel werd niet duidelijk of de stafbestuurders ook inzage in de vragenlijst hebben gekregen.

Auteurs zien weinig redenen om te veronderstellen dat de situatie elders in het land anders zou zijn dan in Noord-Holland. Is dit uitgezocht? Demografisch zijn er, dunkt mij, nogal verschillen in Nederland. Ook karakterologisch zijn er verschillen in de bevolkingsgroepen. Op bl. 1129 beschrijven zij dat de waarnemingen inzake dysfunctioneren derhalve door hen (ziekenhuisdirectie en stafbestuurders) juist zijn bevonden. Het woord 'derhalve' wordt niet gesteund door de logica. Spreeuwenberg ziet geen enkele reden om te veronderstellen dat het buiten Noord-Holland beter is.

De grote variatie in aantal dysfunctionerende specialisten van de instellingen (uitersten: 0-14) kan best te maken hebben met de aard van de instelling, waarbij ik denk dat het mogelijk is dat in een instelling met grote aantallen 'dysfunctionerende' specialisten, een grotere neiging aanwezig is om dysfunctionerenden te melden.

Tot slot: een objectiever graadmeter om dysfunctioneren te beoordelen vormen de procedures bij tuchtcolleges en klachtencommissies. Helaas zijn die gegevens slechts toegankelijk voor de betrokkenen. De landelijke inspecties zouden, met inachtneming van bepaalde waarborgen, kennis moeten krijgen van

de uitspraken, niet geanonimiseerd, afkomstig van de tuchtcolleges en de klachtencommissies. Zolang dat niet mogelijk is, lijkt de inventarisatie van de omvang van dysfunctioneren van specialisten, zoals beschreven door Lens en Van der Wal, een methode die veel belooft.

Literatuur:

1. Spreeuwenberg C. Dysfunctionerende artsen [editorial]. Med Contact 1994;49:941.

J.W.M. Bol

-

Purmerend, september 1994

Onderschrift

Wij danken collega Bol voor zijn opmerkingen. Er is een onderscheid gemaakt tussen meldingen afkomstig van artsen en van verpleegkundigen. Het gaat bij dit onderzoek om meldingen aan onze gesprekspartners: de directies en stafbesturen. Beide hadden de beschikking over de vragenlijst. Bij de beantwoording bestond consensus over ernst en aantal. Inderdaad is de weging van de ernst door derden (directies en stafbesturen dus) verricht. Wij zien niet in dat dit merkwaardig is.

Hoewel er demografische verschillen zijn, denken wij niet dat dit tot verschil in dysfunctioneren zal leiden. Wij hebben dit echter niet onderzocht. Een landelijk onderzoek zou wellicht zoveel gegevens kunnen opleveren dat er correlaties te berekenen zijn tussen factoren zoals grootte van de instelling, fusie, bereidheid tot melden en het aantal dysfunctionerende artsen.

De inspectie is op de hoogte van de (niet-anonieme) uitspraken van het Medisch Tuchtcollege. Daarnaast ontvangt de inspectie Noord-Holland jaarlijks ongeveer 300 klachten en meldingen, onder andere over dysfunctioneren. Toch denken wij dat veel dysfunctioneren ons niet bekend is.

P. Lens

-

Haarlem, september 1994

bron: ntvg.nl

Dr.Mr. M. (Marten) Oosting- Hoofdinhoud

(bron: parlement.com)

 Tweede Nationale ombudsman, die in de twaalf jaar dat hij dat ambt bekleedde sterk bijdroeg aan vestiging van het instituut Nationale ombudsman als gezaghebbend orgaan. Was aan de Technische Hogeschool Twente de eerste decaan van de nieuwe faculteit bestuurskunde en daarna hoogleraar bestuursrecht en bestuurskunde in Groningen. Zocht als ombudsman regelmatig de publiciteit, onder meer via een column in De Telegraaf, en bracht zo een breed publiek in aanraking met zijn werkzaamheden. Is sinds zijn vertrek als Ombudsman lid van de Raad van State. Leidde het onderzoek naar de Vuurwerkramp in Enschede. Evenwichtige Groninger met goede managementkwaliteiten.

in de periode 1987-heden: lid Raad van State, staatsraad in buitengewone dienst, staatsraad, Nationale ombudsman

voornaam (roepnaam)

Marten (Marten)

personalia

geboorteplaats en -datum

Winschoten, 11 november 1943

partij/stroming

partij(en)

PvdA (Partij van de Arbeid)

loopbaan

-
wetenschappelijk hoofdmedewerker, Technische Hogeschool Twente te Enschede, van 1970 tot 1978

-
lector bestuursrecht en bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen, van 1978 tot 1 januari 1980

-
hoogleraar bestuursrecht en bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen, van 1 januari 1980 tot 1 oktober 1987 (na vervallen onderscheid lector/hoogleraar)

-
Nationale ombudsman, van 1 oktober 1987 tot 1 oktober 1999

-
lid Raad van State, van 1 januari 2000 tot 1 mei 2009

-
lid Raad van State in buitengewone dienst, van 1 mei 2009 tot 1 september 2010

-
staatsraad, afdeling advisering Raad van State, vanaf 1 september 2010

nevenfuncties

huidige

-
,
voorzitter Nederlandse Kankerbestrijding/Koningin Wilhelmina Fonds, vanaf december 1999

-
,
voorzitter Studie- en informatiecentrum mensenrechten/Netherlands Institute of Human Rights te Utrecht

-
,
lid jury "Van de Spiegelprijs", Vereniging voor Bestuurskunde

-
,
voorzitter Center for International Legal Cooperation (CILC)

vorige

-
,
voorzitter RBB (Raad voor het Binnenlands Bestuur), van 1986 tot 1 oktober 1987

-
,
voorzitter onderzoekscommissie vuurwerkramp Enschede, van mei 2000 tot 1 maart 2001

-
,
voorzitter Commissie Geschillen Aandelenlease (bemiddeling tussen de belangenvereniging Leaseverlies en de Dexia Bank), van 3 september 2003 tot juni 2004

-
,
lid adviescommissie Code Goed Bestuur voor Goede Doelen van de brancheorganisatie van landelijk wervende goede doelen VFI, van juli 2004 tot oktober 2005

-
,
lid Maatschappelijke Raad van de Orde van organisatiedeskundigen en-adviseurs (Ooa)

-
,
voorzitter commissie Doorlichting Interbestuurlijk Toezichtarrangementen, van augustus 2006 tot september 2007

-
,
onderzoeker naar rol ministerie van Justitie i.v.m. mogelijke misstanden bij adoptie uit India, 2007

afgeleide functies, presidia etc.

voorzitter afdeling Economische Zaken, Financiën, Sociale zaken en Werkgelegenheid (Raad van State)

opleiding

voortgezet onderwijs

-
,
gymnasium te 's-Gravenhage, tot 1962

academische studie

-
,
sociologie, Rijksuniversiteit Utrecht, van 1962 tot 1968

-
,
Nederlands recht, Rijksuniversiteit Utrecht, tot 1971

eredoctoraten

-
,
bestuurswetenschappen, Universiteit Twente te Enschede, 29 november 1996

wetenswaardigheden

ridderorden

Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw, 27 september 1999

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan het biografisch archief van het Parlementair Documentatiecentrum (PDC) van de Universiteit Leiden en betreffen vooral de periode waarin iemand politiek en bestuurlijk actief is of was.

Aanvullingen en gemotiveerde correcties ontvangt PDC graag. U kunt hiervoor de "reageer-keuze" aan de rechterzijde van deze pagina gebruiken of uw aanvullingen per post sturen naar PDC, antwoordnummer 10801, 2501 BW Den Haag of per email aan info@biografieen.com.

De kwesties waarvoor in 1993 aandacht werd gevraagd over de volgsgezondheid in Nederland boden de toenmalige ombudsman M.Oosting geen nader aanleiding voor onderzoek. Oosting maakte in 2010 wel onderdeel uit van de commissie Lemstra II rapport “Heel de Patiënt” in de zaak van Jansen Steur en het MST. *(zoals in 1993 heeft de Tweede Kamer niets gedaan, ook het MST hield de neuroloog jarenlang de hand boven het hoofd. Afhandeling van claims verliep traag en stroperig. Falende personen kregen goede vertrekregeling.)* Dat was in 1993-1994 ook het geval (verwijs maar naar de IRT-affaire). We zien in de organisatie een patroon van “Old Boys Network”

DE HEER J.P. VAN DEN WITTENBOER
POSTBUS 324
5660 AH GELDROP.

A A N T E K E N E N .

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID
De Weledelgeleerde Heer Staatssecretaris SIMONS
Postbus 5406
2280 HK RIJSWIJK

P E R S O O N L I J K

Geldrop, 24 augustus 1993

Betreft: Klachtenbrief 3 volgbladen + verslag 12 bladen.

Geachte Weledelgeleerde Heer de Staats-Secretaris,

Ik voorspel U dat uw positie als Staats-Secretaris voor de Volksgezondheid, spoedig daarop getroffen zal worden door een catastrofe, waarvan zij zich niet meer zal herstellen. Ik heb U inmiddels - tot tweemaal toe - brieven naar uw postbus verstuurd.

Ik ben een zwendel en corruptie op het spoor van misstappen en valse verklaringen in de medische- en gezondheidszorg - met bewijs - die het Nationaal-systeem dermate ondermijnen, dat het niet getolereerd kan en mag worden, het een en ander in de doofpot wordt gedeponneerd,. Zulks deraillement in het gezondheidsgebeuren is U blijkbaar niet vreemd, ook U loopt van tijd tot tijd langs de rails en weet zelfs die rails niet meer te liggen. Ondanks mijn brieven, bleef uw antwoord als een stolp over leegte. Zoals sommige diersoorten zich voor hun belagers doodhouden, zo vlucht U voor uw verantwoordelijkheden in een toestand van uiterste zelfingekeerdheid en kapselt U zich vervolgens hierdoor - hermetisch - af van het Nederlandse Volk. Dit doet mij wel enigszins (behoorlijk) radikaal vreemd voorkomen, bestaande in het effect van een weinig gewone denktucht, een nuance van een geforceerde vluchtweg met hier en daar een beetje oppervlakkige denkmethodieken. Uw handelswijze en wandel echter brachten U juist in een ijle atmosfeer, dat is: In nauwelijks - zogenaamd - weten, (uw intelligentie is goed, zelfs zeer goed, maar de belangstellingssfeer is beperkt uni-lateraal), even daarna zelfs een leegte, in een niet weten.

Uw positie als Staats-Secretaris is in dit raamwerk adherent de barrière, een toestand die radicaal - inzulke situatie - versplinterd moet worden, ten behoeve van het nieuwe evenwicht. Evenwicht betekent hier immers gezondheid - de normale situatie - en het ontbreken van het evenwicht duidt op ziekte van het Nationale Gezondheidssysteem.

AANTEKENEN 24-8-1993
POSTBUS 5406, RIJSWIJK

Het moge hier duidelijk wezen, heer Simons, dat het lanceren van dergelijk literair vernuft de subjectieve knopen zal lossnijden uit het draadwerk van uw innerlijke en van uw innerlijk ze uit dit innerlijk uitlichten, ze door het metafysische gordijn dat uw innerlijk hermetisch omhult heen smokkelen en ze vervolgens in de vrije buitenlucht op het Volk los te laten, zodat die er massaal innerlijk door omslaan. De bewegingsstorm die dit teweeg brengen gaat, doet de haren rechtop waaien op de hoofden van de mensen. U laat steeds de wind van het ongewisse door de voorvallen waaien. Het vraagstuk van en over de Gezondheidszorg, ligt heden weer volop in het middelpunt van de belangstelling. Als het hier gaat om een gebeurtenis die een zodanige versterking van het evenwicht betekent, dat er op dit moment en ook in de toekomst niet mee in het reine kan worden gekomen en iedere Burger vraagtekens blijft plaatsen is er een crisis.

"Een noodbrug over een te wijd geworden kloof, een kloof die als maar groter wordt en waar overigens de bruggehoofden van ontbreken."

Tot op dit moment in deze brief ontvouwde zich in vogelvlucht voor uw geest een worsteling van intellect, waar enige denktucht aan vooraf is gegaan. Was het niet dat u aan de grond genageld stond en niet tot veel meer in staat was dan grenzeloze verbazing. Deze verbazing zou U trachten te verjagen, door de overweging dat - ik - een (voorals nog voor U niet te begrijpen) grap met U had uitgehaald. Maar juist op dat ogenblik dat u nog maar even met deze gedachtengang de natuurlijke orde van zaken had hersteld en tot overeenkomstige maatregelen kon overgaan, smolten uw voorgenomen maatregelen weg en moest U getuigen zijn van een mirakel, ware het niet dat u nadien het onnatuurlijke had verdrongen en deze literatuur nogmaals in ogenschouw heeft genomen. Namelijk de wetenschap kan niet blijven stilstaan bij het constateren van alleen feiten, zij zoekt naar samenhang en verklaring. Daarna zullen er keuzes moeten worden gemaakt en kiezen is niet alleen een veilige vluchtweg zoeken tussen alle verklaringen en - zig zag - tussendoor, dat zou al schuivende een veilige vluchtweg zoeken zijn. De herinnering zou hier voorgoed zijn weggebleven, maar de feiten bleven wel, geraamte als zij waren van het verleden. Maar het eigen van de feiten, dat wat de feiten tot "verleden" maakte, tot het verleden dat ons, wanneer het zich aan ons meldt, de adem doet inhouden. Het verleden echter, was wel toegankelijk maar ten koste van veel moeite en talent, deze toegankelijkheid moest veroverd worden met niet weg te cijferen inzet.

Bewijzen kunnen ook heden onbelemmerd tot ons doordringen. Het is voldoende een kroniek van rapporten te openen en de feiten marcheren zo naar ons toe. Het is daarom toe te juichen dat derhalve door mijzelf - met deskundige ondersteuning - naar een gecoördineerd vooronderzoek is gestreefd en activiteiten te ontplooien die het onderzoek in deze richting stimuleert, ondanks dat recentelijk de zaak weer even een wending leek te krijgen, een heimelijk stigma als gevolg waarvan zij "ondergronds " dreigde te gaan.

Mijn persoonlijke geest heeft mij, bij mijn eerste wel zéér wankel schreden op dit pad begeleid, mij nadien steeds opnieuw aangemoedigd om vol te houden, als het pad weer alle tekenen van een doodlopende weg leek te hebben. Luikjes werden voor mij hierdoor geopend, die mij een breder blikveld gaven dan voorheen het geval was. Ik had U al getracht enigszins los te woelen uit het door u ingenomen hopeloze zwijgen, het onkruid moet met wortel en al uit de grond worden gerukt om voortwoekeren te beletten. Deze oninvoelbaarheid uwerzijds, heeft tot gevolg dat ik u heden als ongrijpbaar beleef. Het ontbreken van een niet naar behoren gevoerd beleid gaat zich wreken. Horizonverruiming moet dan de vertroebelde situatie overwinnen, om plaats te maken voor een nieuw vergezicht.

AANTEKENEN 24-8-1993
POSTBUS 5406, RIJSWIJK

Voorts:

Elke Nederlander als Staatsburger, alleen of in groepsverband, heeft het recht en ook de plicht, om onvolkomenheden of uitwassen in het Nationaal Gezondheidszorg-systeem aan de kaak te stellen en verbetering te eisen.

De Nationale Medische- en Gezondheidszorg is op sommige plaatsen gekenmerkt door een zekere wildgroei van activiteiten, anderzijds het blijven voort bestaan van blinde vlekken op de kaart.

De Nationale en Lokale gezondheidsvraagstukken blijven naast de algemene en partiële vraagstukken onverminderd nog steeds om een oplossing vragen. Aan dit laatste wordt - jammerlijk genoeg - niet altijd de hand gehouden. Er is een indrukwekkend bouwsel ontstaan waarvan de indeling uiterst ondoorzichtig is. "De lappendeken van de Gezondheidszorg". De ondoorzichtigheid is er in de loop der jaren niet minder op geworden, ondanks de vele pogingen om daarin verheldering te brengen. Ook de sterk toegenomen kosten van geneeskundige en gezondheidszorg, met daarnaast de twijfel aan het feitelijke rendement ervan zijn problemen van de eerste orde. De oplossing om te komen tot betere afstemming van de onderlinge functies zijn soms een kwestie van beter Management of ander beleid en bestuur of betere programmering en duidelijke prioriteiten te stellen. Soms liggen deze problemen in de politieke sfeer of in andere financiële regelingen. De werkelijkheid is ook hier weer de pendante tegenstelling en laat ons zien dat oplossingen niet of niet tijdig worden uitgevoerd, of soms niet aan de orde worden gesteld. In de redeneertrant van het volk haar visie, wil dat zeggen, dat de keuze van het in te zetten instrument voor de bevordering van de gezondheidszorg "onjuist" is.

Een polarisatie vanuit de politiek-dualistische denkmodellen genieten thans bijzondere populariteit, als hulpmiddel voor de verklaring van het gezondheids en de Sociale werkelijkheid en als instrument voor het Sociaal-Politiek handelen (micro, meso en macro-niveau van besluitvorming). Uit dualistische denkmodellen (dyaden) spruit voort stagnatie en revolutie. Een ander voorbeeld is de beschrijving van de sociale werkelijkheid vanuit de tegenstelling conflict en harmonie. Een voorbeeld zou genoemd kunnen worden voor de mogelijkheid voor modelbouw in het sociale leven c.q. het gezondheidsvlak. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van het denken in dyaden, maar van het denken in drieheden (triaden). We kunnen daarom over een triaden ook spreken als een drieledig model of beleidsplan. Bij de Polarisation Strategen als u volgt bij een tweeling model van denken een dwingende keuze.

Een protest uit onvrede vanuit het Volk volgt dan meestal. Bij het drieledig model is er in het beleidsplan nog een - tussenfase - eigenlijk zou men moeten stellen men blijft voortdurend bijsturen in positieve gedachten en uitvoer en betreft hierbij het Volk in totaal.

Wij noemen dit "beheerste discontinuïteit" en dit geniet duidelijke voorkeur boven het polarisatiesysteem.

Waarom is het dus van belang om beheerste discontinuïteit als een afzonderlijke veranderingsstrategie (planned Change) te onderkennen. Het antwoord is dus: dat de mens, "het Volk" in het plan zelf kan mee denken (groeien) hoe de toekomst er uit zal moeten zien en hoe deze te verwerkelijken. Deze keuze kan pas bewust gebeuren, wanneer alle mogelijkheden gekend worden en de consequenties overzien worden. Wie kiest voor Polarisation versterkt onherroepelijk het wantrouwen, vergroot de intolerantie en moet tenslotte de consequentie van de onvermijdelijke Revolutie aanvaarden.

AANTEKENEN 24-8-1993
POSTBUS 5406, RIJSWIJK

Dit gehele betoog, mijn persoonlijke klachten en tevens ook de Nationale situatie aan de kaak te stellen over de verschillende functies, c.q. problematiek in een bepaalde zin samenvattende, zou gesteld kunnen worden, globaal dat: in wetten en voorschriften over het Volk wordt beslist, dat voorzieningen er voor het Volk zijn en bij de educatieve interventie met het Volk samen wordt gezocht naar en gewerkt wordt aan een oplossing van het Nationaal Gezondheidsvraagstuk. In deze constellatie van de entropie van voorstellingen met de polariteit van licht en duister is heden uw positie als Staats-Secretaris der Volksgezondheid adherent de barrière. "Een toestand die radikaal versplinterd moet worden ten behoeve van het nieuwe evenwicht".

Resumerende worden als samenvatting de volgende opvattingen gehuldigd, globaal neergezet de volgende opsommingen;

- * Corruptie en zwendel, valse verklaring in het medisch en gezondheidsgebeuren, welke het Regionaal en Nationaal systeem danig ondermijnen.
Vinden wij dat juist?
- * Het voorkomen dat de zaak een wending krijgt, een heimelijk stigma als gevolg waarvan ze "ondergrond" gaat, is van ieders belang.
- * Dat u in uw ijver om de mensheid te dienen, de naaste voorbij loopt is bekend, het Volk wordt hier tot een volgzzaam kuddedier verlaagd.
Vinden wij dat juist?
- * Een barrière die radikaal versplinterd moet worden ten behoeve van een nieuw evenwicht.
- * Het vraagstuk van het gezondheidsgebeuren en daarmee het samenhangende probleem van de verhoudingen onderling ligt heden weer in het middelpunt van de belangstelling.
- * Elke Nederlander heeft als Staatsburger, alleen of in groepsverband het recht en ook de plicht om onvolkomenheden of uitwassen in het Nationale Gezondheidszorgsysteem aan de kaak te stellen en verbetering te eisen.
- * Doelstellingen:
Het doorbreken van verstarde patronen en opheffing van schijnzekerheden en het scheppen van horizonverruiming in een constellatie van - momenteel - met de polariteit tussen licht en duister.

Inmiddels verblijf ik,
hoogachtend,

J.P. van den Wittenboer

de nationale ombudsman

Postadres
Postbus 29729
2502 LS 's-Gravenhage

Stadhoudersplantsoen 2
's-Gravenhage

Telefoon
070-3 563 563
Telefax 070-360 75 72

Doorkiesnummer
637 MT/vw
Datum
15 SEP. 1993

De heer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Ons nummer
93.02898 002
Uw brief
24/08 + 6/09 1993
Uw kenmerk

Bijlagen
1
Onderwerp
Kennisgeving

Geachte heer Van den Wittenboer,

De voor mij bestemde afschriften van de brieven die u de staatssecretaris van Volksgezondheid, de minister-president en de minister van Justitie zond, heb ik in goede orde ontvangen. De inhoud daarvan heb ik voor kennisgeving aangenomen.

Meer dan dat kan ik overigens niet doen. Anders dan u mogelijk veronderstelt, bieden de kwesties waarvoor u de aandacht van de betreffende bewindslieden vraagt, de Nationale ombudsman geen ruimte voor een onderzoek. Enerzijds omdat de terminologie in de brieven aan de staatssecretaris van Volksgezondheid daarvoor geen aanleiding geeft, anderzijds omdat de Nationale ombudsman geen bevoegdheid heeft ten aanzien van personen die een vrij beroep uitoefenen, zoals advocaten en notarissen.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

de Nationale ombudsman,

mr. drs. M. Oosting